

CSELEDMŐKÉRTI LAP

=POLITIKAI-TÁRSADALMI-ÉS-SZÉPIRODALMI-HETILAP=

F. szerkesztőség és kiadóhivatal:
CseleDMők, graf. Széchenyi-utca 12.
Telefon: 55. Csekkszám: 17.258.

Feloldó:
NAGY IMRE

Előfizetési árak:
1 évre 10.00, 6 évre 5.00, 12 évre 2.50 pengő.
Megjelenik minden szombaton.

Nemzetnevelésünk eredményei

Irta: Dr. Péter Ernő miniszteri előadó

Trianon után a magyar társadalmi és hivatali élet vezetői igen sok olyan dolgra jöttek rá, ami re az ország egyáltalán nem is gondoltak. Az országvezetés óriási csapása mindenki rádöbbenett arra, hogy ha külső reviziót akarunk, akkor először a belső reviziót kell végrehajtanunk. Ez az őszinte befeli nézés olyan riedényeket vetített szemünk elé, amelyekkel mindenkinél számoltunk kellett, aki egy új Magyarország felépítésének gondolatával foglalkozott. A nagy ocsudás első pillanatán itán kétségbeesés voltunk, és az útkeresés gondjai közben hamarosan megtaláltunk azokat az erőforrásokat, amelyekből táplálkozva, vállalni mertük a jövődet. Így jutottunk el egy igen fontos kérdéshez: népnk azéles rétegeinek szellemi felméréséhez és megerősítéséhez.

A leventeintézmény keretében fiatalodunk az lakónakivül Népnevelés szellemében pedig a felnőttek szellemi gondozásának munkáját indítottuk el. Moetanában elég sok beszámoló hallottunk és olvastunk arról, hogy milyen jelentősége van ennek a két intézménynek a mai magyar lelkek kialakítása terén. Nem célunk tehát itt ezekkel részletesebben foglalkozni, de mint alapkiindulásokat — amelyek a tudás gyarapításán felül, kétségkívül bizonyos nemzetnevelési eredményre is türekedtek — mégis meg kell említenünk, mert hiszen a kezdeti nehézségek áthidalása után, a további társadalmi keretek megszervezése és működtetése csakis úgy volt lehetséges, hogy az előbb említett hivatalos intézmények jó és rossz tulajdonságait figyelembe vettük.

Minden kezdet nehéz szokott lenni és minden kezdeményezésnek megvannak a maga sajátos gyémekbetegei. Az egészéges szervezethez hasonlóan azonban a jó és értékes tulajdonságok mindig győztesek maradnak. Így történt ez a különböző népnevelési kereteknél is. Ma már büszkén állapíthatjuk meg, hogy végzetlen állami és társadalmi irányítás vezetése mellett igen széles körben folyik tervszerű nevelő, öntudatosító munka. Ez a munka pedig mind akkor indult el, amikor nemzetünk mélyponton volt, tehát amikor a lét

és nemléti víziója kiértélt legjobbjaink szemel elől.

Ady szavaival élve, mi magyarok „balladás” nemzet vagyunk, vagyis a sorostól úrvetve ébredünk csak öntudatra és valóban, történelmünk során majdnem mindig a legnehezebb időkben lendültünk legjobban előre, különböző szemlel, kulturális téren. A trianoni tragédia nyomozási első esztendői után is legelőször szemlel téren kezdődött meg az építés a mikor az európai égbolton toronyosuló viharfelhők árnyékukat már előre vetítették, akkor a 30-as évek elején meg hatalmasab ocelkés vagy terebélyeszt azt nemzeti életünk minden területén. Ekkor kezdődött el az szociális, gazdasági és kulturális életünk felmérése, amely ha nem is sikerült mindig tárgylagos tudományossággal, de kétségkívül a jóindulat, a segítségintés jegyében történt. A ténymegállapítás után, majdnem azonnal egy időben, megindult a gyakorlati munka is, melynek lényege: a magyarságot érintő összes megoldandó problémát tudatosítással, elősorban azokról, akiknek módjukban van a változtatás, a segítség, de egyúttal minden magyarról is, mert hiszen mindnyájunk életéről, jövőjéről van szó.

A közelmúlt 10—15 esztendő alatt azonban nem csak az irodalom és szociológiai téren jutottunk előbbre olyan hatalmas lépéssel, amelyre foghatót — bátran mondhatjuk — történelmünk során még nem ismerünk. Csupán arra a néhány társadalmi kezdeményezésre szeretnénk bízhatunk, amelyek ma nemcsak polgár-jogot nyertek már hanem hivatalos programmá fejlődtek és jelenleg a leghatékabóbb eredményeket mutatják fel. A különböző falu- és településnevelő, népfelhaladó, népművelő, munkásokadémiai, nemzetvezérelő előadás-sorozatok, mind a legnehezebb ételelben vett állampolgári nevelést tüzik ki maguk elé célul a ezt a célt a legeredményesebben szolgálják is. Ezekről az eredményekről kell röviden megemlíkezni és rámutatni azokra a máris felismerhető hatásokra, amelyekre a magyarság különböző rétegeiben örömmel tapasztalhatunk.

Mindenekelőtt tisztázunk, hogy a népművelés és nemzetnevelés egyáltalán nem állnak össze egymástól, sőt egymással a legszorosabban összefüggnek és inkább csak fokozati különbséget tudnánk megállapítani, ha nem volna mind a két fogalom egyenrangúan fontos számunkra. A népművelés az alapműveltség megszervezése és elmélyítése érdekében dolgozik, míg a nemzetnevelés az öntudatosítás kiakiklásán és a mindenkor helyes magatartás megszervezésén. Ez az utóbbi feladat sorrendben időben kétszázötvenöt-hatszázötvenöt és hat és kétszázötvenöt évek munkája legmagyabóbb részt erre irányult. Az említett keretekben is minden azért történt, vagy azért kellett volna, hogy megörvénjen, hogy ami a magyar öntudat kialakítására alkalmas, az a legverszerűbben minél előbb közkinccsá váljon. A legelső, amire itt rá kell mutatnunk, az az ideológiai nevelés, amely sorakérdésekben a magyarság helyes elzáródására alapot nyújtott.

Nem tagadhatjuk azt, hogy széles néprtegekben jelenleg sokkal tisztultabb a helyes magyar világnézet és annak segítségével sokkal kiegyensúlyozottabb az egyének magatartása, mint évtizedekkel ezelőtt. A bátor szembenézés még a bizonytalán jövővel is, ennek a nevelésnek köszönhető. A magunk erejében való bizalom és egyben a kizárólag önmagunkra való támaszkodás riedénye, ma már annyira általános, hogy tulajdonképpen a felolcsóságot érő magyarok lelki egysége úgyszólván valószínűleg tekinthető. Ha valamire, akkor erre az eredményre büszké lehet egy olyan nemzet, mint a magyar, amely rokonzatlanul, kevés jó barátal, évszázadok óta élte-halálharcát vívja nemcsak a boldogabb jövőjéért, hanem úgyszólván a pusztá lennmaradásért. Ezt az önmagunkra dobberést tehát határozottan az utolsó évtized nemzetnevelési munkájának javára könyvelhetjük el.

A nagy eszmel tisztulással természetesen velejárója, hogy az önmagunkbaszállás következtében korábbi magatartásunkat is revideáljuk. Így a pozitív hazaszeretetet léptük ki előlérbe a régi frázisok helyébe: ebből önkéntes a ma már általános órákú ma-

gyar politika hita. Tudjuk, hogy ennek minden téren való érvevényetése mennyi akadályba ütközik, de mégis örvendétesen halad előre a ez igen bízható jel a négy évszázados pártunknak megszervezése felé. Nemzetnevelési programunk legfőbb pontja: Először nevezem és védjéme a magyar érdeket, akkor biztonság nem kerülünk tévedésre!

Amíg a napt- és purpolitikánk inkább elválasztja egymástól még az azonos céltú emberek is, addig a politikamentes — helyesebben mondva — eszmel magyarságtudatosok és szavaltak nemzetnevelés, a legjobb módszerek egyenként össze tudja hozni közös munkára. Csak az egyéni működtetés. Ez is csak neveléssel érhető el önmélen, áldozatos lelő magyarok számára gyarapításával. Hiszen csak kicsit kell körülnézni és láthatjuk, hogy az egyes nemzetek életében milyen döntő jelentősége van a mindenképpen álló egyetemes nemzet szempontnak, melynek alá tudják rendelni az egyéni érdekeket. Ez az igazán údatás a ma már nem vitás, hogy csakis a magyar nemzet faji öntudattal és több áldozatossággal bíró nemzetek maradhatnak fenn.

Nemzetnevelésünk egyik igen fontos eredményének tekinthető a nagyobb felelősségértel is. Bátor, építő akaratra van ma szükség, de különösen arra, hogy minden gondolatunk és cselekedetünk a jövőnkért vala országi felelősségtel legyen átitatva. Ennek a mind szélesebben elhalmozódó felelősségérzetnek tudható be az a jogos örökös is, hogy a sorunkat irányításában részt kéremek azok, akik magukban hivatást éreznek megmaradásunkért, felemelkedésünkért dolgozni. Így is nevezhetjük, hogy mindjobban terjed a közügyekkel való törődés vágya és akaratja. Főként azoknak a rétegeknek lényképpen való bekapcsolása fontos a nemzet közönségébe, amelyeknek közömbössége válságos időkben igen nagy megrázkódtatást idézhet elő. Ezért kell az ipari és agrár rétegek építő munkáját az országunk igénybevenni.

A magyar hivatásudatról is beszélni kell, mint nemzetnevelési problémáról. A Kárpátmedencének, mint magyar életér-

Egység: győzelem széthuzás: halál!

A szótóluk kérv. értelmességének örök példának óta sokan és sokszor beszélnék az összetartás, az egység leggyőzhetőbb erőforrásáról. Baj, ezeknek és inség idején emberek, sőtnek keresve-keresik egymás kezét, de csak nehezen találják meg. Itt vagyunk mi, magyarok. Már-már a hősiükön éreztük a veszedelem túsét és mégsem tudjuk megteremteni az egységet! Mintha a pártútt és nemzetiörök öök azelleme lidérokétté fordítáa rajtunk! Mintha a butaságig' ülyied: önzé esellett-jei akarának ltt újra Mohácsot! Akarva-nemakarva felkált az ember: *Agony, ezer év tragikus tanítáa sém elég ennek a népek?* Miért nem tudja minden magyar ember letélni magáról a nemzetgyilkos bűnök (politizálás, engedelmesség, önzés, törvénnyek és rendelések kijátszása, tusztelenségek, munkakerülés, stb.) üdoríté rogyatát? Miért nem tudjuk meghallani és megérteni történelmünk tanításait?

Pedig a történelem nem hazudik. Örök példát utat, irányt mutatnak a legválaszosaabb napokban is. A *történelem azt mutatja, hogy a magyarok között mindig sokan voltak olyanok, akik szándékosan léptek ki magukat a nemzetesetűtt és a teljes felelősségbe. Láttuk az egyedül ülés elítélőrd. Az esztendő és alküldés — mint ermdzeses élette ellenkezé esztendőtelon folyamat — ezán esztendő lidéba savarta a nemzet egységessé fejlődését és életét! A legnagyobb veszedelmet az jelentette, hogy a rossz példa tényleg majdnem mindig azok voltak, akiknek tarsadalmi helyzetüknek fogva különösképp kötelességük lett volna a nemzeti egység gondolatának hirdetése és nemese példálakkal való erőltetése!*

Szinte megmosolyogni valók azok az okok, amelyek ezeket, az egyikéket derék magyarokat különállásra kényszeríték! Egyiknek nem tették a vezető eseményre, mert saját magát alkalmasabbnak tartotta a vezetésre. A másik felvezetett valami bolond idegen gondolatot és azt akarta beolttani a nemzetbe. A harmadik megcsörtödött és vak bosszújával a nemzetét tette tönkre. A negyedik a közbeség fejlethetőségének nézte és a mindenáron való meggazdagodásban látta életcélfját. Az ötödik kerge birka módjára forgott saját köldöke körül és nem akart másról hallani vagy tudni. A hatodik álmodozott egy nemlétező világról, kastélyról, földről, pompáról, boldog, munkáttan, léha életéről.

És amig gyönyörödöttünk a bűnök eme köztétekében, a nemzet pusztult, gyengült. A kullasztás szívet nem engedték látni a kevés jónak drámai küzdelmeit az örök igazságról, az örök értékekről.

Eltég lesz példának IV. Béla király hívó harcat megemlített. Amikor tudomás szerzett a tábori igazsá oltáról, azonnal megtejt minden intézkedést az ország védelmére. Táborba hívta az ország urait és haderőlt. És mi történt? Öznölött a sok derek harcos; foggyrt fogott minden

épkészah magyar; kiálltak förlátva a hátrókra; felajánlották mindenkinek a háza oltárára felegyalmasat és engedelmesen várák a tábori parancsot; nem! Nem ezt téték. A király — a krónikás szerint — tehetetlen volt az elégedetlen uraktól néptől hangulatát szemben. Aképp pedig: Sokaságutban elszakodva, csak gúny utazt királyukból, mikor övitt bzdítottá, hogy derékaszan készüdjének a harcra! *Kedv, lelkesedéssé a harcra — elégedetlenségük miatt — nem volt bennük.* Némelyek még kivánták is, hogy a király csatát vezesszen. *IV. Béla látta a veszedelmet, ismerte a bajokat, tudta, hogy mit várhat a nemzetet a nemese oklevélek, állások, ajánlédek arányában esztendő magyaroktól.* Eszté vadtotta a veszedelem végórájában emelt hangon az ország fúorált gyáva köznyűkért s mert lly nagy veszélyben sem készülték saját életük védelmére és az ország megsegítésére!

És az eredmény — mint tudjuk — Mohi lett az ország majdnem teljes pusztulása.

Hányan estek a pártúttok, a bűlnek, a felegyalmasatok által áldozatul önmaguk által gyújtott tűznek? Hányan tépék bűnbánásban ruhájukat a tatar karókat? Hányan meacupáztak az éhehalál óráiban az utak árkaiban? Hányan átkozták meg minden bűntek? Hányan fogadták meg, hogy bűtesség, engedelmesség, áldozatos, lemondó magyarok lesznek, csak majlék és a veszedelem?

Mennyire ideklívanok az a mi kevesres időnkbe történelmünknek eme nagy tanítást! Vagy most talán kisebb veszedelem fenyegeti hazánkat, mint a tatarjárás? Nem áll-e a keleti haláron a modern káa rettenetes cserege?

Ki véd meg minket, ha a magunk élete, országunk biztonságát helyett azat tőrődünk, hogy milyen pártjelvényű tiszadnk kabátunkra?

Ki véd minket, ha mi magunk hivatalú vezérelek sarbadprásával szarokunk és pusztítjuk, öljük őket, ahogy lehet!

Ki véd meg minket, akikben elszabadult a felelőtlenség és a magunk értéketlen érteket mentve hajóznak a veszedelembe vivő idegen vízeket?

Ki véd meg minket, akik nem tőrődnek mással, csak az ellenség elcsört arányával? Öljük, gyilkoljuk egymást és nem tudjuk, hogy ez már magában is kulcsvesztés lehet! Hol van Szent Lászlóknak adott isteni kegyelem, amely követték változtatná az ellenség aranyait?

Ki véd meg minket, akik órási lelkesedéssel küzdnek minden idegen gondolatért, de félőrdőjük magyarságunkat, az életet vagy halált jelentő szent magyar tnyet?

Ki véd meg minket, akik — bár erre emmi szükség nincs — elhárítják egyik dűnt-tűnyűjét, nemzetgyengőt és nek pöbzálástára, a magyar lélektök anyira idegen életformák és rendszerek szerveződése hessndjüket? Mennyivel erősebb lenne a nemzet, ha a sok elcsört munkára a hűvelődelmet erődtéte?

Nem oktatás-e most az egyéni pozíciókat érteket, amikor azok léte szorosan az ország jövőveljétté függnek?

Bizony kedves olvasóm, előbb vagy utóbb, de egyszer végre meg kell értenünk, hogy

aragunk magánunk kell megoldania életünkes kérdéseket, megakart kell végigharcolnia az élet harcat, amely nem ismer kíméletet a grengkékel, a ravasszokokkal, a számtióttakkal szemben!

Önmagunkban állókkal erődtört egység kell, hogy megmaradhassunk a nagy harcban. Egység kell, amelyben megdönthetően sorokban állnak a harcot kívánó, felegyalmasat magyarok. Ez az erősség! Mindenkinél!

helyet kell állnia. Minden magyarnak! És fúrdőbanszók és kessés, a kényes, a szószték, gondóljon arra, hogy kessés dolog önnel (ismintán) hessnd eszté életidőntéséket.

Annak, aiban székényi szes a közbeség erősebb, nagyon néhes bizonyított az ország esztéességétté. Mégis ha minde eszté embert sorost haderődtéva a magyar megpróbló jó magyar lenni és valami szépet és nagyot

csoda történni. Megtal a küttés, esztéttik a kessésnyeg tudása, nem lesz deteltünsem, megcsörtök a béke utáni nyúlás és megcsörtök az ember. A nemzet háborús célja és akaratá mindanyunk célja és akaratá lesz. Ez az egységbe idmürrtt akaratú eszté eszté eszté halál árán letejt majd megfúrdő. Aki fog a front, keményen, a régi nagy bírtíntűb lélekté. De állni fog a belső front is, mert a nemzetgyilkos patkányok megfúrdónak, ha nem kapnak levegőt!

Igy lesz, ha megírjuk, hogy a széthuzás halált, az egység széthuzás jelent.

Rostás József

A művészet szeretete

Igaz örömd, hosszú boldogságot nyújt az embernek a művészet. Akinek érzékeny a lelke és kifinomultak az idegek, az megtudja érezni az élet apró részleteit és meglátja az élet szűkecségekben is nagyszerű szent és örök Szépet.

Lehet zene, lehet képzőművészet alkotás, lehet írodalmi mű; a művészetrajongó ember megtalálja benne örömet. A zene a filón, a festet, vagy véseu-alkotás a szemem át, az írott mű az értelmem megzírva a szív káremében megzírú össze és a lélek melegében feloldódik drága életkincské.

Születni kell a művészet imádatára, éppen úgy, ahogy *istenadiala tehetőség kell az alkotásához*. Tévesen hiszik azt, hogy a művészet csak alkotásból áll. Eppen olyan művész az is, aki más alkotását-örömmel veszi át, mint az, aki nagyszerűt alkot. Rokonlélek a művész és a műlévező. Amit az egyik megérez, azt a másik átérzi, amit az egyik töprengve szűl, azt a másik agdóva élteit.

De ahogy a művészek nem elég a tehetőség, hogy neki örök szorgalommal, kemény zűvősséggel kell érteketm pálleroznia; a műlévezőzet is következetes tanulás, céltudatos önképzés kell.

Az élet fejlődésével és idők rohanásával változott minden a világon. Művészet tanok, új elképzelések szűletnek, amik értéséhez felkészülés, komoly tudás kell. A művész lelke finom műzzer, ami előre érzi, néha évtizedekre is, az eszmék, tanok és hiték szűletését. Sejtéseiket társukban szórják kincseiket a világnak és ha nincs, aki megzírve őket, akkor szavuk nyomtalanul elvész a világban. Amik öök elképzelnek, kitérmeleket és megsejtéket az csak az tudja átvenni, aki léleketben egy velük, akiknek öröme közös az ö örömmükkel.

Sokan dívatot csatáltak abból, hogy műpírdőtőknek, művészet-

rajongóknak hirdették magukat Szalontok, társaságok örök témája mindig a művészezt kérdések fejtegetése, kritika és értékelésnek nyitvánálása volt. Ez volt az elemi követelmény, hogy ezekben a társalgásokba be tudjon kapcsolódni valaki. Aki eszté nem értett, az elűtt nem nyílt meg az érvényesülés útja a régebbi időben, mártózes és lakicsinnyé nyíltakozat érte minduntalan. De éppen ezért, mert ennyi házúttak az emberek belébe, sokan önmaguk megkuszáltozásával a nagyrajongó szerepét játszóttak a nézemberek felhűnésébe (szűlő, hatalmas öszegzet) jutttak a nincstelen művészeknek, esztényök és szerzők is a művészezt pártólésával igyekeztek nevítték örökéletűvé tenni. De nem ezek voltak sohasem az igazak. Nem a páhólyból operát néző ember a zeneharát, hanem az, aki lelki vgyótól öszönözve a karzaton házúttik meg, hogy feloldás magát a zene édes útfelelve. Nem az a művészetrajongó, aki frázissokkal szól hozzá a felvetődött kérdésekhöz, hanem az, aki öszegszorgopozatú pénzén salátakönyvet vásárol — csakhogy meglehessen vigaszt. Nem az volt a képzőművészet igazi ismerője, aki minden kiállításon zsakettben tetszélgett, hanem az, aki kopottan, de szomjas szemmel, minden szabad idejét a művészet csarnokában töltte.

Eppen úgy, ahogy áptótták és reklámútló élő nagynevű művészek eliepték az írodalmi berkeket, ahogy kontár festők és dívatvos zenezerzők tömegeket láncoltak magukhoz, éppen úgy szűneskedés és hülságról gyűbtört szűtté emberek is igyekeztek műlévezőnek hazudni magukat.

Akinek szívében vagy él az igazi művészet íránt, aki el van túlve a Szépet rajongással, a hasonlatosság zsenitén. Műlévezt, néklőlésétté és minden szűnesztéssel elvezrt, hogy lelkeék örömet kiélgejlhesse. Nekik

